

RECENZJA

monografii (rozprawy habilitacyjnej) *Bezpieczeństwo ekologiczne i jakość powietrza w aspekcie ubóstwa energii cieplnej w Polsce*, WAT, Warszawa 2024, ss. 643 (646 pdf) oraz dorobku naukowego, dydaktycznego oraz organizacyjnego dr Katarzyny Świerszcz w związku z postępowaniem o nadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego w dyscyplinie nauki o bezpieczeństwie

Autor recenzji:

dr hab. prof. UKEN Robert Kłaczyński

Data sporządzenia:

Pierwszy grudnia 2024 rok

Podstawy prawne recenzji (uprawnienia recenzenta)

W myśl ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (tekst jednolity: Dz. U. z 2023 poz. 742 z późn. zm.) stopień doktora habilitowanego jest nadawany w drodze odpowiedniego postępowania administracyjnego. Jest ono wszczynane na wniosek składany do podmiotu habilitującego (wybrana uczelnia posiadające uprawnienia habilitacyjne) za pośrednictwem właściwej miejscowo i rzeczowo Rady Doskonałości Naukowej. Do czynności związanych z postępowaniem w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego może zostać dopuszczona osoba, która posiada stopień doktora oraz wykaże się w formie pisemnej (w razie potrzeby wymagającej skonkretyzowania faktów również innej) osiągnięcia naukowe lub artystyczne, uzyskane po otrzymaniu stopnia doktora stanowiące znaczny

wkład autora w rozwój określonej dyscypliny naukowej lub artystycznej. Dodatkowo habilitant powinien wykazać się istotną aktywnością naukową lub artystyczną. Recenzja pracy habilitacyjnej (zgłoszonej jako kluczowe osiągnięcie doktorantki) Pani dr Katarzyny Świerszcz obejmuje zatem stwierdzenie, czy w dorobku znajduje się monografia naukowa wydana przez wydawnictwo, które w roku opublikowania monografii w ostatecznej formie było ujęte w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 ust. 2 pkt 2; zrealizowane zostało oryginalne osiągnięcie projektowe, ocenę wraz z uzasadnieniem, czy wskazane osiągnięcia naukowe osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego stanowią znaczący wkład w rozwój określonej dyscypliny.

Pani dr Katarzyna Świerszcz przedłożyła odpowiedni wniosek o wszczęcie postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych, w dyscyplinie nauki o bezpieczeństwie, jako podstawę ubiegania się o stopień j/w wskazała monografię K. Świerszcz, *Bezpieczeństwo ekologiczne i jakość powietrza w aspekcie ubóstwa energii cieplnej w Polsce*, WAT, Warszawa 2024, ss. 643 (w wersji pdf. ss. 646) ISBN 978-83-7938-420-4 (rec. prof. Lech Kościelecki, prof. Tadeusz Zieliński).

Sylwetka Habilitantki

Pani dr Katarzyna Świerszcz uzyskała w 2002 roku stopień doktora nauk o teologii w zakresie teologii duchowości na Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego. Jest pracownikiem Wojskowej Akademii Technicznej w Warszawie na Wydziale Bezpieczeństwa, Logistyki i Zarządzania (WLO) w Instytucie Bezpieczeństwa i Obronności. W ramach pracy realizuje zajęcia dydaktyczne, jest również promotorem prac dyplomowych. Realizowała również wykłady (w ramach programu ERASMUS) na uczelniach zagranicznych. Dwukrotnie pełniła funkcje promotora pomocniczego w przewodach doktorskich. Współpracuje z organami administracji centralnej jak również jednostkami samorządu terytorialnego w obszarze zgodnym z jej zainteresowaniami jak również kwalifikacjami (OZE).

Struktura pracy

Monografia składa się z indeksu skrótów i symboli, wstępu, pięciu rozdziałów tematycznych, zakończenia, bibliografii, spisu tabel, wykresów, rysunków. Układ i konstrukcję pracy monograficznej należy uznać za w pełni prawidłowy. Przyjęta przez autorkę monografii defragmentacja poszczególnych rozdziałów również nie wzbudza żadnych zastrzeżeń. Atutem pracy jest wprowadzający w zagadnienia i służący przez studia nad całą pracą monograficzną indeks skrótów i symboli, który pozwala recenzentowi w miarę swobodnie poruszać się po treści monografii.

Autorka poddanej recenzji (jako głównego osiągnięcia naukowego na drodze do uzyskania uprawnień habilitacyjnych) monografii w sposób jasny, precyzyjny określa przedmiot badań naukowych przedstawiając do oceny szereg problemów badawczych. Jasno również została sformułowana główna hipoteza, która zakłada, iż: „Na poprawę obecnego stanu bezpieczeństwa ekologicznego w wymiarze jakości powietrza ma istotny wpływ niwelowanie ubóstwa energii cieplnej za pomocą wykorzystywania geotermalnego źródła ciepła w Polsce” (s. 43). W monografii nie zostały również pominięte hipotezy pomocnicze. O ile większość z nich nie wzbudza zastrzeżeń recenzenta o tyle hipoteza szczegółowa wyrażająca się w treści: „Szacuje się, że około 60-70 procent zasobów geotermalnych w Polsce stanowi potencjał możliwy do wykorzystania w produkcji energii cieplnej, pozwalający na poprawę bezpieczeństwa ekologicznego w wymiarze jakości powietrza poprzez obniżenie poziomu ubóstwa energii cieplnej” (s. 44), wzbudza pewien dyskomfort recenzującego bowiem jest raczej stwierdzeniem faktu, niż przyjętym założeniem. Habilitantka, której praca monograficzna została zrealizowana niemalże z kaligraficzną skrupulatnością mnicha ze średniowiecznego klasztoru w tym akurat punkcie pracy zawodzi. Pewne zastrzeżenia wzbudza również długość wstępu, która to przekłada się na 52 strony pracy monograficznej. Zdaniem recenzenta szereg treści, które zostały wyartykułowane przez Panią dr Katarzynę Świerszcz w monografii powinny być uwzględnione w pierwszym rozdziale

pracy w osobnym podrozdziale bowiem odwołują się do kwestii teoretycznych przynależnych pierwszej części pracy nie zaś odpowiedzialnego za zasygnalizowanie problemu wstępuwi. Na uwagę zasługuje fakt, iż każdy rozdział pracy kończy się wnioskami co wynika z pewnej „naukowej mody” zaczerpniętej ze metodologii pracy badacza z kręgu kultury cywilizacji zachodniej, do której w wielu aspektach działalności naukowej chcemy dołączyć. Recenzent nie będzie jednak formułował w tej części recenzji żadnych uwag bowiem nie zamierza iść pod prąd nowym w tym zakresie formom czy też obyczajom. Niewątpliwym atutem pracy są liczne cytaty stanowiące odniesienie do szerokiego dorobku (zarówno krajowego jak również międzynarodowego), odwołanie do zróżnicowanych ale bardzo dobrze dobranych źródeł. Nie wzbudzają również wątpliwości przyjęte przez autorkę metody badawcze choć zdaniem recenzenta powinny być jeszcze uwzględnione we wstępie pracy (bowiem zostały wykorzystane w ramach jej generowania) metody studium przypadku oraz metoda scenariuszowa. Materia, w której porusza się autorka jest przez Nią samą w sposób niemalże doskonały przybliżona choć co należy podkreślić dla wąskiego grona odbiorców co również nie stanowi zarzutu bowiem praca ma charakter naukowy nie zaś jak to niestety często obecnie bywa popularnonaukowy (prace realizowane w dyscyplinie nauki o polityce i administracji). Reasumując, w pracy autorstwa Pani dr Katarzyny Świerszcz przeważają treści bardzo dobre lub co najmniej dobre. Praca ta zasługuje na uznanie. Ilość zawartych w niej informacji, odniesień, komentarzy świadczą o znamienitej znajomości problemów badawczych w pracy zawartych i poddanych krytycznej analizie. Praca stanowi istotny wkład w rozwój nauk o bezpieczeństwie, poszerza horyzonty naukowe, stanowi cenne źródło do przemyśleń dla decydentów odpowiedzialnych za planowanie, realizację oraz monitoring strategii na rzecz nowej polityki energetycznej nie tylko naszego państwa.

Ocena dorobku naukowego

Dorobek naukowy habilitantki należy uznać z jednej strony za rozbudowany ilościowo i zróżnicowany pod względem tematycznym, z drugiej strony wartościowy pod względem naukowym. Po zamknięciu przewodu doktorskiego

Pani dr Katarzyna Świerszcz kontynuowała swoje zainteresowania badawcze koncentrujące się na kwestiach etycznych związanych z nauczaniem kościoła katolickiego stopniowo ewaluując w kierunku szeroko definiowanej problematyki przedsiębiorczości. Z czasem jej zainteresowanie skoncentrowały się na problemach związanych ze Źródłami Energii Odnawialnej. Badania nad tymi zagadnieniami prowadzi od wielu lat uzyskując przy tym istotne z punktu widzenia naukowego osiągnięcia w postaci licznych monografii, rozdziałów w drukach zwartych, artykułów naukowych w tym w renomowanych czasopiśmie polskich jak również zagranicznych. Na uwagę zasługuje również fakt, iż Jej badania naukowe znalazły przełożenie w wymiarze praktycznym czego przykładem projekty realizowane na szczeblu samorządowym. Ten ostatni co zdaniem recenzenta jest wartym podkreślenia na tym etapie recenzji powinien być w jeszcze większym niż dotychczas stopniu inicjatorem a zarazem beneficjentem założeń polityki klimatycznej Unii Europejskiej. W ocenie dorobku naukowego Pani dr Katarzyny Świerszcz nie może zabraknąć odniesień do jakości publikacji. Pomijając w ocenie dorobek naukowy koncentrujący się na obszarze etycznym odnoszącym się do wspomnianej już we wcześniejszej części recenzji katolickiej nauki kościoła, na uwagę zasługuje fakt publikacji obcojęzycznych mieszczących się w obszarze zainteresowań recenzenta. Wśród tych ostatnich należy podkreślić, co nadal stanowi rzadkość w dorobku naukowym szeregu polskich habilitantów jest publikacja pracy monograficznej *Heat poverty as a measure of local Energy security* odnoszącej się do lokalnego rynku energetycznego. Łączna liczba monografii autorstwa (współautorstwa) Pani dr Katarzyny Świerszcz zamyka się w liczbie dziewięciu. Imponująca jest również liczba rozdziałów (w tym obcojęzycznych) w drukach zwartych, z których należy jednak wyłączyć blisko 30% przypadających na okres bezpośrednio po zamknięciu przewodu doktorskiego nie znajdujących swojego odbicia w obszarze badawczym będących przedmiotem recenzji. Równie dobrze także prezentuje się liczba artykułów naukowych. Autorka może pochwalić się 56 artykułami naukowymi, z których 16 znajduje się na listach indeksowanych, 33 ministerialnych oraz 7 innych (poddanych jednak procesowi recenzyjnemu). Pani dr Katarzyna Świerszcz jest również członkiem Międzynarodowej Sieci Naukowej Scopus co należy uznać za osiągnięcie o istotnym znaczeniu nie tylko krajowym ale szerzej

międzynarodowym. Bardzo dobrze to świadczy o umiędzynarodowieniu dorobku naukowego Habilitantki. Świadczy o tym, być może nie liczba cytowań ale równomiernie ich rozmieszczenie w trzech kluczowych bazach: Scopus, Web of science, Google Scholar. Na zakończenie tego etapu recenzji należy nadmienić, iż Pani dr Katarzyna Świerszcz realizowała (realizuje) relatywnie liczne projekty naukowe w tym dla instytucji państwowych o znaczeniu strategicznym jakimi są Polskie Koleje Państwowe.

Konkluzja recenzji:

W związku z pozytywną oceną głównego osiągnięcia naukowego (monografia) jak również dorobku naukowego, organizacyjnego, dydaktycznego autor recenzji opowiada się za dalszym procedowaniem w postępowaniu o nadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego w dyscyplinie nauki o bezpieczeństwie Pani dr Katarzynie Świerszcz.

dr hab. prof. UKEN Robert Kłaczyński

